

De executeur-afwikkelingsbewindvoerder: een kapitein met twee petten

Mr. Elle J.T. van Gompel¹

*Het beheer door de
executeur is van beperkte
duur*

In dit blad heb ik eerder een artikel geschreven over de taken en verplichtingen van de executeur.² Daarbij heb ik de executele sec bekeken. Echter, sinds 1 januari 2003 is in de praktijk in het kader van de afwikkeling van de nalatenschap een nieuwe figuur ontstaan: de executeur-afwikkelingsbewindvoerder. Bij deze figuur wordt een persoon met het oog op de afwikkeling van de nalatenschap zowel tot executeur als tot bewindvoerder benoemd. In dit artikel wil ik deze vorm van samenloop van executele en bewind nader belichten. Ik zal hierbij aandacht besteden aan het rechtskarakter van de executele en het bewind. Voorts komt de vraag aan de orde in welke gevallen er behoefte bestaat aan een combinatie van deze twee figuren om tot een goede afwikkeling van de nalatenschap te komen. Daarnaast bespreek ik in hoeverre het van belang is vast te stellen welke taken de executeur-afwikkelingsbewindvoerder in zijn hoedanigheid van executeur verricht en welke in zijn hoedanigheid van bewindvoerder. Tevens zal hierbij aan de orde komen hoe het onderscheid tussen deze twee functies kan worden gemaakt. Tot slot zal ik enkele punten belichten die aandacht verdienen in het kader van het opstellen van een goede testamentaire regeling omtrent de bevoegdheden en verplichtingen van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder.

1. Rechtskarakter van de executele

Afdeling 6 van titel 5 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek bevat de regeling omtrent executele. De executeur is degene die door de erflater wordt aangewezen om namens de erfgenamen de uiterste wil uit te voeren. Bij de executele gaat het om de functie van executeur en niet om het instituut van de executele als zodanig.³ De afdeling waarin de regeling omtrent executele is vastgelegd heeft niet voor niets als titel 'Executeurs'. Zonder executeur is er dan ook geen executele.⁴ In het verlengde daarvan vangt de executele pas aan nadat de executeur zijn benoeming heeft aanvaard.⁵

De taken van de executeur zijn duidelijk omschreven in de wet. Het is niet mogelijk de taken van de executeur buiten de betreffende afdeling van de wet uit te breiden. Samengevat is de primaire taak van de executeur het beheren van de tot de nalatenschap behorende goederen en het voldoen van de opeisbare schulden van de nalatenschap.⁶ De executele eindigt wanneer de executeur zijn werkzaamheden als zodanig heeft voltooid.⁷ Dit is aan de orde wanneer de opeisbare schulden zijn voldaan en de legaten zijn afgegeven. Het beheer van de executeur blijft echter nog wel voortduren totdat hij de goederen ter beschikking heeft gesteld aan de erfgenamen.⁸ Tot slot hebben de erfgenamen na verloop van een jaar en zes maanden sedert één of meer van de executeurs de nalatenschap in beheer hebben kunnen nemen de mogelijkheid om de beheersbevoegdheid van de executeur te beëindigen.⁹ De duur van de executele alsmede van het beheer van de nalatenschap door de executeur is aldus beperkt.

2. Rechtskarakter van het bewind

In tegenstelling tot de in de wet opgenomen executeleregeling is de bewindregeling niet specifiek geschreven in het kader van de afwikkeling van de nalatenschap. Een bewind wordt ingesteld over één of meer door de erflater nagelaten of vermaakte goederen.¹⁰ Bewind is dan ook te kwalificeren als een verband op goederen.¹¹ Het gaat daarbij – in tegenstelling tot de benoeming van een executeur – niet in eerste instantie om de persoon van de bewindvoerder. Het ontbreken van een bewindvoerder betekent dus niet dat er geen bewind is. Het bewind vangt in beginsel dan ook aan op het tijdstip van overlijden van de erflater, ongeacht of de bewindvoerder zijn taak reeds heeft aanvaard.¹²

Eén van de hoofdtaken van de bewindvoerder is het beheer voeren over bepaalde goederen.¹³ Voorts bepaalt de reden waarom een bewind wordt

¹ Kandidaat-notaris bij Van Heeswijk Notarissen N.V. te Rotterdam.

² Estate Planner 2005/1, blz. 8 e.v.

³ Klaassen-Eggens-Luijten, Deventer, 2002, Erfrecht, nr. 342.

⁴ Art. 4:142 lid 1 BW.

⁵ Art. 4:143 lid 1 BW.

⁶ Art. 4:144 lid 1 BW.

⁷ Art. 4:149 lid 1 sub a BW.

⁸ Art. 4:150 lid 1 BW.

⁹ Art. 4:150 lid 2 sub b BW.

¹⁰ Art. 4:153 lid 1 BW.

¹¹ Losbladige "Erfrecht" (2002), Van Gaalen, art. 4:153-181, inleidende opmerkingen.

¹² Art. 4:153 lid 2 BW.

¹³ Art. 4:166 BW.

*Bewind verlengt de duur van
het beheer*

ingesteld, ofwel de strekking van het bewind de rechtsgevolgen van het bewind.¹⁴ Tot slot geeft art. 4:171 lid 1 BW de insteller van het bewind de mogelijkheid de bevoegdheden van de bewindvoerder uit te breiden of te beperken. Wanneer een executeur-afwikkelingsbewindvoerder wordt benoemd, is het bewind ingesteld in het gemeenschappelijk belang van de erfgenamen.¹⁵ Hierbij zal het veelal gaan om het belang van de erfgenamen dat de afwikkeling van de nalatenschap soepel verloopt. Een bewind dat is ingesteld in het gemeenschappelijk belang eindigt wanneer het belang vervalft.¹⁶ Bij een afwikkelingsbewind zal dit aan de orde zijn wanneer de nalatenschap volledig is afgewikkeld en verdeeld. Daarnaast kan het bewind na verloop van vijf jaar na het overlijden van de erflater door de rechthebbenden worden opgezegd.¹⁷ De duur van het bewind en het beheer van de bewindvoerder is dus langer dan de duur van de executele.

Wanneer de erflater verwacht dat de afwikkeling van zijn nalatenschap wat meer tijd in beslag gaat nemen dan deze anderhalf jaar, dient men dus te zoeken naar een vorm waarin de duur van het beheer van degene die als taak heeft de nalatenschap af te wikkelen opgerekt kan worden. Om dit te kunnen regelen komt men automatisch in de sfeer van het bewind terecht.

Voorts kan de erflater die verwacht dat bij de afwikkeling van zijn nalatenschap tussen de erfgenamen onderling problemen zullen ontstaan, de wens hebben een executeur te benoemen met verstrekkende bevoegdheden. Hierbij zal het vaak gaan om het toekennen van een zelfstandige beschikkingsbevoegdheid met betrekking tot de goederen van de nalatenschap alsmede het toekennen van een zelfstandige verdelingsbevoegdheid. Deze bevoegdheden strekken verder dan de bevoegdheden die op grond van de wet een executeur kunnen worden toegekend. In een dergelijk geval kan de bewindregeling eveneens uitkomst bieden. Overigens is het de vraag in hoeverre één en ander inderdaad binnen de bewindregeling gerealiseerd kan worden. Hieromtrent is in de literatuur een discussie gaande.¹⁹ Deze kwestie laat ik hier verder buiten beschouwing.

Gezien het voorgaande zou men zich af kunnen vragen of het wel nodig is om degene die de nalatenschap moet afwikkelen tevens tot executeur te benoemen. De indruk ontstaat immers dat men binnen de regeling van het bewind aan degene die de boedel dient af te wikkelen voldoende bevoegdheden kan toekennen. De benoeming van een executeur is dan wellicht niet meer nodig. Niets is echter minder waar. De wet kent aan de executeur specifieke bevoegdheden toe die mijns inziens niet kunnen worden toegekend aan de bewindvoerder. In dit kader moet men onder meer denken aan het benoemen van een boedelnotaris.²⁰ Daarnaast kan een executeur successieaangifte doen.²¹ De wet spreekt in de betreffende artikelen expliciet over 'executeur' en niet over 'bewindvoerder'. Tot slot ontkomt men vanwege het feit dat een executeur aanwezig is onder bepaalde omstandigheden aan de wettelijke vereffening. Wanneer er een executeur is benoemd die bevoegd

3. Waarom executele en bewind?

Onder welke omstandigheden is het nodig om de executele en het bewind met elkaar te combineren? In veel gevallen zal de benoeming van een executeur volstaan. Wanneer de samenstelling van de nalatenschap overzichtelijk is en het contact tussen de erfgenamen onderling goed is, volstaat de benoeming van een executeur. Noodzaak tot het benoemen van een executeur-afwikkelingsbewindvoerder bestaat veelal met betrekking tot de afwikkeling van complexe nalatenschappen alsmede nalatenschappen waar problemen te verwachten zijn (de zogenoemde 'ruzieboedels').

Bij deze nalatenschappen is het vaak wenselijk dat er iemand is die gedurende een langere periode de leiding heeft met betrekking tot de boedelafwikkeling. Een executeursbenoeming is dan niet voldoende. We zagen hiervoor immers dat één van de meest kenmerkende verschillen tussen executele en bewind de duur is. Executele heeft een korte duur.¹⁸ Het beheer van de executeur kan door de erfgenamen na een jaar en zes maanden worden beëindigd. De executeur kan de kantonrechter slechts eenmaal verzoeken deze termijn te verlen-

¹⁴ Zie art. 4:155 BW voor een overzicht van wettelijke vermoedens met betrekking tot de strekking van een ingesteld bewind.

¹⁵ Art. 4:155 lid 4 BW.

¹⁶ Art. 4:180 lid 1 BW.

¹⁷ Art. 4:180 lid 2 BW.

¹⁸ Zie ook: Handboek Nieuw Erfrecht (2002), Schols, blz. 474.

¹⁹ Zie hieromtrent onder meer: Schols, L'executeur-testamentaire est mort, es lebe der Testamentsvollstrecker!, WPNR 1999/6374; Huijgen, Verdeling door de executeur-afwikkelingsbewindvoerder?, WPNR 2004/6587; Schols, Testamentair bewind naar nieuw erfrecht: Theoretische en praktische varia, in: Bewind en aan bewind verwante vormen (Preadvies voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Koninklijke Notariële beroepsorganisatie), Den Haag: Servicecentrum Uitgevers 2004; Stollenwerck, Alleen de Guide Michelin geeft drie sterren!, FTV 2004/9; Schoordijk, Reactie op "Verdeling door de executeur-bewindvoerder?" van prof. mr. W.G. Huijgen, WPNR 2004/6603; Waaijer-Linders, Reactie op "Verdeling door de executeur-bewindvoerder?" van Prof. mr. W.G. Huijgen en de bijdrage "Bewind en aan bewind verwante vormen" van mr. F.W.J.M. Schols, WPNR 2004/6603 alsmede het naschrift van Huijgen, WPNR 2004/6603; Schols, De quasi-wettelijke verdeling als "Teilungsanordnung" (II, slot), WPNR 2004/6572.

²⁰ Art. 4:146 BW.

²¹ Art. 72 Succ.w.

De benoeming van een executeur is een must

is tot voldoening van de opeisbare schulden en legaten en hij kan aantonen dat de baten van de nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om alle schulden van de nalatenschap te voldoen, hoeft de nalatenschap namelijk niet volgens de wettelijke regels vereffend te worden.²² Ook de benoeming van een executeur is dus een must, met een afwikkelingsbewindvoerder alleen komt men er niet.

4. Welke pet wanneer?

Uit het voorgaande blijkt dat onder bepaalde omstandigheden behoefte kan bestaan aan de benoeming van een executeur-afwikkelingsbewindvoerder. Maar welke pet draagt de executeur-afwikkelingsbewindvoerder nu bij de uitvoering van zijn taken? Soms kan het van belang zijn om dit in kaart te brengen. Dit speelt onder meer wanneer de executeleregeling en de bewindregeling in het testament niet goed op elkaar zijn afgestemd. In dat geval kan het zich bijvoorbeeld voordoen dat de executeur-afwikkelingsbewindvoerder tussentijds rekening en verantwoording dient af te leggen met betrekking tot de door hem in zijn hoedanigheid van bewindvoerder verrichte werkzaamheden. Op grond van de wet is hij daartoe als bewindvoerder immers jaarlijks verplicht.²³ De vraag is dan waaromtrent hij precies rekening en verantwoording dient af te leggen. Betreft dit bijvoorbeeld tevens zijn keuze met betrekking tot de goederen die hij te gelde heeft gemaakt voor de voldoening van de schulden van de nalatenschap? In mijn visie niet. Het gaat hier immers om een specifieke bevoegdheid die de wet aan de executeur heeft toegekend.²⁴ Eén en ander behoort dan ook tot zijn executeurstaken. Mijns inziens dient de tussentijdse rekening en verantwoording uitsluitend te zien op zaken die het beheer van het vermogen betreffen en niet de voldoening van de schulden.

Vaak is het echter lastig om te bepalen welke pet de executeur-afwikkelingsbewindvoerder precies op heeft bij de uitvoering van zijn taken. Een deel van de bevoegdheden van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder vindt zijn basis immers zowel in de regeling omtrent executele als in de bewindregeling. Denk in dit kader in het bijzonder aan de

beheersbevoegdheid. Het beheren van de goederen is zowel één van de hoofdtaken van de executeur als van de bewindvoerder. Toch kan echter wel globaal worden aangegeven wanneer de executeur-afwikkelingsbewindvoerder optreedt als executeur en wanneer als bewindvoerder. Aan het begin van de afwikkeling van de boedel zullen zijn werkzaamheden met name typische executeurs-werkzaamheden betreffen.²⁵ Naarmate de afwikkeling verder vordert begeeft de executeur-afwikkelingsbewindvoerder zich meer en meer op het terrein van de bewindvoering. Schols somt een viertal fasen op die in de parlementaire geschiedenis worden onderscheiden in het kader van de boedelafwikkeling:²⁶

- Fase I: het voldoen van schulden en legaten;
- Fase II: maatregelen om de boedel beter geschikt te maken voor verdeling;
- Fase III: de verdeling;
- Fase IV: deze fase volgt slechts als de erflater heeft gewild dat er na de verdeling nog een periode zou zijn, gedurende welke het beheer aan de erfgenamen zelf wordt ontnomen.

In theorie treedt de executeur in beginsel uitsluitend in de eerste fase op. In de overige fasen worden de diverse handelingen uitsluitend in hoedanigheid van bewindvoerder verricht. Mijns inziens is in de praktijk ook in fase II nog ruimte voor het uitvoeren van taken in zijn hoedanigheid van executeur.²⁷ Uitsluitend voorzover het taken betreft die gedurende de tweede fase worden uitgevoerd is het dus enigszins lastig onderscheid te maken. Overigens kan door een goede testamentaire regeling worden voorkomen dat men gedwongen wordt onderscheid te maken tussen de twee verschillende functies van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder.

5. Samensmelting

Wanneer men eenmaal heeft besloten een executeur-afwikkelingsbewindvoerder te benoemen, is het vervolgens van belang een goede regeling op te nemen in het testament. In dit kader dient men zich ervan bewust te zijn dat voor een executeur en voor een bewindvoerder op bepaalde terreinen verschillende wettelijke regels gelden. Eén en ander dient

²² Art. 4:202 lid 1 BW.

²³ Art. 4:161 lid 1 BW.

²⁴ Art. 4:147 lid 1 BW.

²⁵ Zie in dit verband ook: Schols, Testamentair bewind naar nieuw erfrecht; Theoretische en praktische varia, in: Bewind en aan bewind verwante vormen (Preadvies voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie), Den Haag: Servicecentrum Uitgevers 2004, blz. 61.

²⁶ Handboek Nieuw Erfrecht (2002), Schols, blz. 475.

²⁷ Zo ook: Handboek Nieuw Erfrecht (2002), Schols, blz. 475, waar hij opmerkt dat de grenzen in de praktijk niet zo afgebakend zijn.

De benoeming tot 'executeur-afwikkelingsbewindvoerder' volstaat niet

dus goed op elkaar te worden afgestemd. Hierna volgt een overzicht van enkele punten die men bij het opstellen van een goede regeling in ogen-schouw dient te nemen.

5.1. Zorg dat de vlag de lading dekt

Voor een goede synthese tussen executele en bewind volstaat het niet iemand eenvoudigweg tot 'executeur-afwikkelingsbewindvoerder' te benoe-men. Een dergelijke benoeming wil namelijk niet altijd zeggen dat ook daadwerkelijk sprake is van een afwikkelingsbewind. De omschrijving van de bevoegdheden die aan de betreffende persoon worden toegekend bepaalt in hoeverre sprake is van de benoeming van een afwikkelingsbewind-voerder.²⁸ Wanneer de in het testament opgenomen bevoegdheden zich beperken tot 'het beheren van de nalatenschap' gedurende de periode die voor 'de afwikkeling van de nalatenschap noodzakelijk is', zal slechts sprake zijn van de benoeming van een executeur. De betiteling van de betreffende per-son als executeur-afwikkelingsbewindvoerder

doet daar niets aan af. Daar staat tegenover dat wanneer iemand uitsluitend tot executeur wordt benoemd en bevoegdheden krijgt toegekend die verder strekken dan de bevoegdheden zoals opge-nomen in afdeling 6 van titel 5 van Boek 4, sprake zal zijn van een impliciete benoeming tot afwikke-lingsbewindvoerder. Wanneer dit laatste aan de orde is, is het van belang je te realiseren wat de consequenties zijn van de samenloop van de figuur van de executele en het bewind. Wees dus duidelijk in de benoeming en zorg ervoor dat de overige bepalingen in het testament stroken met de bena-ming van de benoemde 'functionaris'.

5.2. Benoeming executeur-afwikkelingsbewind-voerder en opvolging

Gezien de taken die men veelal aan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder wenst toe te vertrou-wen en de reden voor het instellen van een afwikkelingsbewind in combinatie met een execute-leregeling, moet men er niet aan denken dat men zonder executeur-afwikkelingsbewindvoerder

²⁸ Losbladige "Erfrecht" (2002), Van Gaalen, art. 144, aant. 5.

Voor de executeur en de bewindvoerder gelden verschillende beloningsregelingen

komt te zitten. Het is dan ook van belang dat de persoon die als zodanig benoemd is ook zijn taken kan uitoefenen. Men dient zich in dit kader onder meer te realiseren dat de (rechts)personen die tot executeur benoemd mogen worden niet altijd tevens bewindvoerder kunnen zijn. Beroepsbeoefenaren op het gebied van de individuele gezondheidszorg die iemand gedurende de ziekte waaraan hij is overleden bijstand hebben verleend, mogen bijvoorbeeld niet tot bewindvoerder benoemd worden. Dit geldt eveneens voor geestelijke verzorgers die de erflater gedurende die ziekte hebben bijgestaan en – onder bepaalde omstandigheden – ook voor personen die een voor de verzorging of verpleging van bejaarden of geestelijk gestoorden bestemde instelling exploiteren of die daarvan de leiding hebben of daarin werkzaam zijn.²⁹ Het is wel mogelijk deze personen tot executeur te benoemen.³⁰ Voorts kunnen rechtspersonen wel tot executeur benoemd worden,³¹ maar uitsluitend rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid tot bewindvoerder.³² Tot slot is het twijfelachtig of de notaris die de uiterste wilsbeschikking heeft opgemaakt tot bewindvoerder mag worden benoemd. Hij kan in ieder geval wel als executeur worden aangewezen.³³

Voorts kan de situatie zich voordoen dat de persoon die als executeur-afwikkelingsbewindvoerder is aangewezen, komt te ontbreken. Wanneer de door de erflater benoemde executeur komt te ontbreken en het testament geen regeling bevat omtrent de opvolging, betekent dit dat er geen executeur is. Op grond van art. 4:142 lid 1 BW heeft de kantonrechter slechts de bevoegdheid een opvolgend executeur aan te wijzen op verzoek van een belanghebbende indien de erflater dit in zijn testament heeft bepaald. Ook de executeur zelf kan slechts een opvolger aanwijzen indien dit in het testament is bepaald. Voor wat betreft het ontbreken van een bewindvoerder is één en ander anders geregeld. Wanneer het testament hieromtrent zwijgt, kan de kantonrechter op verzoek van de rechthebbende, een erfgenaam, legataris, andere belanghebbende dan wel executeur een bewindvoerder aanwijzen.³⁴

Het is dus van belang iemand tot executeur-afwikkelingsbewindvoerder te benoemen die zowel de

executeur als de bewindvoering op zich kan nemen. Daarnaast dient het testament een goede regeling omtrent de opvolging van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder te bevatten zodat men onder alle omstandigheden zowel een executeur als een afwikkelingsbewindvoerder heeft.

5.3. Beloning

Een derde aandachtspunt is de beloning van de executeur-afwikkelingsbewindvoerder. Voor de executeur en de bewindvoerder gelden op grond van de wet verschillende regelingen omtrent hun beloning. Aan de executeur komt in beginsel 1% van het vermogen van de erflater ten tijde van zijn overlijden als loon toe.³⁵ Wanneer een bewindvoerder is benoemd, heeft deze in beginsel jaarlijks recht op een loon van 1% van de waarde van het aan het einde van het jaar van het onder bewind staande vermogen.³⁶ Indien men hieromtrent niets regelt, zijn beide bepalingen van toepassing. Dit is veelal echter niet de bedoeling. Men begrijpt dat ook de volgende testamentaire clause tot problemen kan leiden: "Ik ken aan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder het wettelijk loon toe." De vraag is ook hier of dit gaat om eenmaal 1% van de waarde van het vermogen van de erflater ten tijde van zijn overlijden dan wel jaarlijks 1% van het aanwezige vermogen of misschien wel allebei. Deze onduidelijkheid zou nog wel eens een bron van onenigheid kunnen vormen tussen de erfgenamen en de executeur-afwikkelingsbewindvoerder. Om discussie te voorkomen, dient één en ander duidelijk in het testament geregeld te worden. Het meest praktische is om aan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder een loon toe te kennen voor alle werkzaamheden die door hem worden uitgevoerd.³⁷

5.4. Overige verplichtingen

Tot slot gelden voor de bewindvoerder enkele verplichtingen die voor de executeur niet gelden. De bewindvoerder is bijvoorbeeld verplicht zijn benoeming in te schrijven in de openbare registers, het aandeelhoudersregister³⁸ en het handelsregister. Indien de erflater dit niet nodig of wenselijk vindt, is het uiteraard mogelijk dat hij hieromtrent een andere regeling treft.³⁹ Wanneer hij dat niet doet, gelden vanzelfsprekend de verplichtingen zoals opgenomen in de wet.

²⁹ Art. 4:59 BW en art. 4:157 lid 2 BW. Eén en ander betreft overigens uitsluitend uiterste willen die gedurende de behandeling, bijstand of het verblijf in de instelling zijn opgesteld.

³⁰ Art. 4:143 lid 2 BW.

³¹ Eén en ander vloeit voort uit de negatieve formulering van art. 4:143 lid 2 BW. Zie Schols, 2002, (T&C Nieuw Erfrecht), art. 4:143 BW, aant. 3.

³² Art. 4:157 lid 3 BW. Een vereniging waarvan de statuten niet notarieel zijn vastgelegd kan aldus niet als bewindvoerder optreden.

³³ Art. 20 WNA.

³⁴ Art. 4:157 lid 1 BW.

³⁵ Art. 4:144 lid 2 BW.

³⁶ Art. 4:159 lid 1 BW.

³⁷ Zo ook: Schols, L'executeur-testamentaire est mort, es lebe der Testamentsvollstrecker!, WPNR 1999/6374.

³⁸ Art. 4:160 lid 2 BW.

³⁹ Overigens met alle consequenties van dien in het kader van de derdenbescherming.

*Een ander belangrijk verschil
betreft het afleggen van
rekening en verantwoording*

Een ander belangrijk verschil tussen de verplichtingen van de executeur en die van de bewindvoerder betreft het afleggen van rekening en verantwoording. Hoewel de executeur uitsluitend rekening en verantwoording dient af te leggen wanneer zijn bevoegdheid tot beheer is geëindigd,⁴⁰ heeft de bewindvoerder deze verplichting in beginsel jaarlijks.⁴¹ Daar komt nog bij dat de bewindvoerder zonder afwijkende testamentaire regeling bij het afleggen van de rekening en verantwoording de netto vruchten die de goederen hebben opgebracht, dient uit te keren aan de rechthebbende. Bij het afwikkelingsbewind zijn dit de erfgenamen.⁴² Soms is het niet wenselijk dat de vruchten reeds worden uitgekeerd terwijl de boedelafwikkeling nog niet ten einde is. Bij het opstellen van een regeling in het kader van het afwikkelingsbewind dient dus expliciet een regeling te worden getroffen met betrekking tot de uitkering van de vruchten voorzover het niet de bedoeling is dat deze bij de (tussentijdse) rekening en verantwoording worden uitgekeerd.

Indien het daarnaast de bedoeling van de erflater is dat de executeur-afwikkelingsbewindvoerder uitsluitend na de vervulling van zijn taak rekening en verantwoording aflegt, dient hij dit expliciet te regelen. Wanneer de erflater hieromtrent niets heeft geregeld, kan de vraag zich voordoen waaromtrent de bewindvoerder tussentijds rekening en verantwoording dient af te leggen (zie hiervoor onder 4.). Gezien het voorgaande is het mijns inziens dan ook praktischer indien de erflater

⁴⁰ Art. 4:151 BW.

⁴¹ Art. 4:161 BW.

⁴² Art. 4:162 lid 1 BW.

bepaalt dat uitsluitend bij het einde van het bewind rekening en verantwoording afgelegd dient te worden. Op dat moment kan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder voor wat betreft de totaliteit van de door hem verrichte werkzaamheden rekening en verantwoording afleggen zonder daarbij expliciet onderscheid te maken tussen taken die hij in zijn hoedanigheid van executeur heeft uitgeoefend en de taken die hij als bewindvoerder heeft uitgeoefend.

6. Conclusie

Bepaalde nalatenschappen vragen in het kader van de afwikkeling om de benoeming van een executeur-afwikkelingsbewindvoerder. Het is hierbij van belang dat deze persoon zowel executeur als bewindvoerder is. Wanneer men zich voorts bewust is van de verschillen tussen de figuur van executeur en de bewindvoerder kan men een op maat gesneden regeling treffen waarbij de nalatenschap op een zo efficiënt mogelijke wijze kan worden afgewikkeld. Laat in dit kader niets aan het toeval over. Daar waar de wettelijke regels voor de executeur en bewindvoerder verschillen, is het van belang in het testament een eenduidige regeling te treffen. Als beide regelingen op een goede wijze worden geïntegreerd, kan de executeur-afwikkelingsbewindvoerder ook de afwikkeling van een complexe nalatenschap wellicht tot een goed einde brengen. ●●●